

Valtuustoaloite syntymättömien lasten oikeuksien turvaamiseksi

Aluehallitus 13.08.2024 § 206

Valmistelija hallintojohtaja Pasi Marjakangas p. 050 5648 980

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuuston 11.6.2024 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite syntymättömien lasten oikeuksien turvaamiseksi (valtuutettu Eetu Tuovila ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

Hallintosääntö 142 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen johtajaylilääkäri Heikki Miettisen valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 11.03.2025
1651/00.05.01/2024

Valmistelija johtajaylilääkäri Heikki Miettinen, p. 050 432 4642 ja hallintoylilääkäri Sari Kemppainen p.050 469 9684

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuutetut Eetu Tuovila ja Tapio Puolimatka ovat tehneet valtuustoaloitteen syntymättömien lasten oikeuksien turvaamiseksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavia toimia:

1. Keski-Suomen hyvinvointialue ryhtyy välittömiin toimiin ajaakseen alas aborttia tarjoavan toiminnan alueellaan.
2. Keski-Suomen hyvinvointialue nostaa aborttien maksut mahdollisimman korkeaksi ja selvittää miten luoda vastaavia kannustimia vähentää aborttien määrää.
3. Keski-Suomen hyvinvointialue ohjeistaa työntekijöitään tarjoamaan oikeaa tietoa abortin haitoista ja sen tuottamasta kärsimyksestä aborttia harkitseville.
4. Keski-Suomen hyvinvointialue ryhtyy selvittämään, miten se voisi parhaiten torjua eriarvoisuutta syntymättömien lasten oikeuksien kohdalla, sekä toteuttaa oman tasa-arvosuunnitelmansa periaatteet käytännössä, ei vain paperilla.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Keski-Suomen hyvinvointialue ei voi omalla päätöksellään kieltää raskaudenkeskeytyksiä (=abortteja) alueellaan. Raskaudenkeskeytykseen sovellettavat säännökset ovat valtakunnallista lainsäädäntöä. Lain mukaan raskaudenkeskeytys on Suomessa sallittua tietyin edellytyksin, esimerkiksi ennen 12. raskausviikkoa pääosin omaan pyyntöön perustuen. Myöhemmissä raskausviikoissa (12.–24. viikko) keskeytys on mahdollista vain erityisperusteilla, kuten vakavan sikiövaurion tai äidin hengen tai terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi. Hyvinvointialue ei voi paikallisella päätöksellä julistaa raskaudenkeskeytyksiä kielletyiksi tai rajoittaa niitä yli sen, mitä voimassa olevassa lainsäädännössä on säädetty.

Raskauden keskeytyksiä ohjaa myös Laki raskauden keskeyttämisestä (239/1970). Lakiin syksyllä 2023 säädetyn muutoksen mukaan raskaudenkeskeytykseen riittää yhden lääkärin lausunto aikaisemman kahden lääkärin lausunnon sijaan. Lisäksi 12. raskausviikkoon asti aborttiin riittää raskaana olevan oma pyyntö.

Keski-Suomen hyvinvointialuetta ohjaa asiakasmaksujen määräämisessä Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (1992/734). Tämän lain 5§ mukaan maksuttomia terveydenhuollon palveluita ovat mm. neuvolapalvelut sekä kaikki alle 18-vuotiaille tarjottavat palvelut. Yli 18-vuotiaiden osalta maksujen enimmäismäärää ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön asetus myös raskauden keskeytyksen osalta. Keski-Suomen hyvinvointialue noudattaa myös raskauden keskeytyksen osalta asiakasmaksulakia ja ministeriön asetuksen linjauksia sekä aluehallituksen vuosittain tekemää päätöstä asiakasmaksuista.

Keski-Suomen hyvinvointialueella valtaosa alle 10. raskausviikon lääkkeiden avulla tehtävistä raskauden keskeytyksistä on hoidettu vuodesta 2024 alkaen perusterveydenhuollon seksuaaliterveysyksikössä, jotka ovat osa maksutonta neuvolatoimintaa. Keski-Suomessa on kaksi keskitettyä seksuaaliterveysyksikköä: Jyväskylä ja Äänekoski. Yli 10. raskausviikon tai raskauden ajan riskitilanteiden raskauden keskeytykset hoidetaan jatkossakin sairaala Novassa, ja silloin niistä peritään maksu.

Raskauden keskeytystä harkitseville ja heidän kumppaneilleen tarjotaan myös psykososiaalista tukea ja neuvontaa neuvoloissa ja seksuaaliterveysyksiköissä sekä tarvittaessa hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystyksessä. Raskauden keskeytystä harkitseville sekä sen läpikäynneille annettava neuvonta ja sen sisältö perustuu kansallisiin ohjeisiin (esimerkiksi aiheeseen liittyvä vuoden 2025 alussa julkaistu Käypä hoito -suositus: linkki: <https://www.kaypahoito.fi/khp00025#s9>) Käypä hoito-suosituksen sisältöön ovat vaikuttaneet myös potilasjärjestöjen edustajat.

Hyvinvointialue on sitoutunut lainsäädännön, viranomaisohjeistuksen, hoitosuositusten sekä hyvinvointialueen strategian kirjauksiin tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta sekä ihmislähtöisyydestä. Näitä periaatteita noudatetaan myös raskaudenkeskeytyksestä annettavassa neuvonnassa ja tuessa.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös